

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kuntatalouden tukipaketti neljännessä lisäbudjettiesityksessä

2.6.2020

Hallitus tukee kuntia monipuolisesti ja vaiheittain

- Hallitus päätti kattavasta toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotetaan koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita.
- Kokonaisuus muodostuu useista toisiaan täydentävistä toimenpiteistä. Näin pyritään turvaamaan peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan siitä, että tuki kohdistuu mahdollisimman hyvin niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin pandemia vaikuttaa voimakkaimmin.
- Toimenpiteet ovat määräaikaaisia ja kohdistuvat ensi vaiheessa vuoteen 2020.
- Koronakriisin vaikutuksia kuntiin seurataan ja arvioita tullaan päivittämään. Lisätoimenpiteiden tarvetta tarkastellaan lisätalousarvioissa ja vuoden 2021 osalta elokuun budjettiriihessä.
- Jo aikaisemmin keväällä on kompensoitu veronmaksunlykkäyksistä kunnille vuonna 2020 arvioidut tilapäiset veromenetykset.

Kuntatalouden tukipaketti

Suora valtionavustus
sairaanhoitopiireille,
200 milj. euroa

Kuntien yhteisöveron jako-
osuuden määräaikainen
korottaminen 10 %-yksiköllä,
520 milj. euroa

Kuntien peruspalvelujen
valtionosuuden määräaikainen
korottaminen, 720 milj. euroa

Harkinnanvaraisen
valtionosuuden korotus, 50
milj. euroa

Hallitus huomioi koronakriisin vaikutukset kriisikuntamenettelyyn ja kuntien alijäämän kattamisvelvollisuuteen.

Valtionavustus sairaanhoitopiireille

- Lisäbudjetissa varataan 200 milj. euroa valtionavustukseen, jolla korvattaisiin koronapotilaiden hoidosta ja pandemiaan varautumisesta aiheutuneita kustannuksia sekä sairaanhoitopiirien mahdollisia alijäämiä.
- Merkittävimmät kustannukset ovat muodostumassa kiireettömän hoidon supistamisesta sekä varautumisesta. Koronapotilaiden hoidosta on aiheutunut kustannuksia toistaiseksi melko vähän.
- Valtionavustuksesta annetaan valtioneuvoston asetus elokuussa
  - Asetuksen valmisteluun liittyvä kuulemistilaisuus (skype) järjestetään kesäkuun aikana
- Avustuksen haku käynnistyy syys- lokakuussa ja maksatus loppuvuodesta.

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korottaminen verovuodelle 2020

- Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta verovuonna 2020 korotetaan 10 prosenttiyksiköllä ja valtion osuutta alennetaan vastaavasti.
- Muutos ei vaikuta yksittäisten kuntien jako-osuuksiin.
- Korotuksesta hyötyvät eniten ne kunnat, jotka saavat eniten yhteisöveroa.
- Kuntien yhteisöverotulot kasvavat 520 miljoonaa euroa, joista 410 miljoonaa euroa kertyy tänä vuonna ja loput seuraavien vuosien aikana.

Peruspalvelujen valtionosuuden määräaikainen korottaminen

- Valtionosuuteen osoitetaan 550 milj. euron lisäys, jolla korvataan kunnallisverotuoton menetyksiä ja kunnille koronakriisistä aiheutuneita kustannuksia.
  - Se jaetaan kunnille osin asukasta kohti tasasuuruisesti ja osin kunnallisveron tilittämisessä vuonna 2020 sovellettavien jako-osuuksien mukaisesti
- Lasten, nuorten ja perheiden sote-palveluihin osoitetaan 112,3 milj. euron lisäys, joka jaetaan kunnille alle 18-vuotiaiden määrän perusteella.
- Ikäihmisten palveluiden toimivuuden varmistamiseen kohdennetaan 60 milj. euroa, joka jaetaan kunnille 65 vuotta täyttäneiden määrän perusteella.

Peruspalvelujen valtionosuuden muita muutoksia

- Siirtoa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään pienennetään 30 milj. eurolla.
- Vanhuspalvelulakiesityksen henkilöstömitoituksen muutokseen osoitetaan 17,7 milj. euron lisäys 100 prosentin valtionosuutena. Valtionosuusprosentti nousee 25,46 prosentista 25,51 prosenttiin vuonna 2020.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden määrän kasvattaminen

- Peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan 50 milj. euron lisäys harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen.
  - Vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa on lisäksi varattu 10 milj. euroa.
- Kunnalle voidaan maksaa hakemuksesta valtionosuuden korotusta, jos kunta on poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi lisätuen tarpeessa.
- Haku käynnistyy kesäkuussa, päätökset ja maksatus loppusyksyllä.

Arviointimenettely

- Kunnan erityisen vaikeaan taloudelliseen asemaan perustuvan arviointimenettelyn (Kuntalaki 118§) käynnistäminen on valtiovarainministeriön harkinnassa.
- Harkintaa voidaan käyttää esimerkiksi silloin, jos kunnan talouteen on vaikuttanut merkittävästi jokin kertaluonteinen ja kunnan vaikutusmahdollisuuksien ulottumattomissa oleva tekijä.
- Harkinnassa on edelleen, onko tarvetta muuttaa väliaikaisesti kuntalain säännöksiä niin, että alijäämän kattamiskautta voitaisiin erityisten edellytysten täytyessä valtiovarainministeriön päätöksellä pidentää.

Lisäbudjettiesityksen muut kuntiin kohdistuvat toimet

- Lisäbudjettiesitykseen sisältyy useita muita toimenpiteitä, joilla tuetaan kuntien taloutta ja ylläpidetään talouden aktiviteettiä.
- Osa toimenpiteistä kohdistuu peruspalveluihin ja kriisin jälkihoitoon.
- Esimerkkejä näistä toimenpiteistä:
  - Joukkoliikenteen tukeen korvaamaan lipputulojen menetystä ehdotetaan 100 milj. euron lisäystä.
  - Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen kohdennetaan valtionavustuksia
  - Kunnille osoitetaan avustuksia öljylämmityksestä luopumiseksi

Aiemmin toteutettu kuntien verotulojen viivästymisen korvaus liittyen verotuksen maksujärjestelyihin

- Toiseen lisäbudjettiin sisältyi korvaus kunnille verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista väliaikaisesti aiheutuvista kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisistä.
- Korvaus maksetaan kunnille verovuoden 2020 verontilityksissä sovellettavien kunnallisveron jako-osuuksien, vuoden 2020 yhteisöveron jako-osuuksien ja vuodelta 2019 toimitetun kiinteistöverotuksen kuntakohtaisten osuuksien suhteessa.
- Kunnallisverotulojen viivästymisen perusteella kunnille korvataan yhteensä 422 milj. euroa, yhteisöverotulojen 45 milj. euroa ja kiinteistöverotulojen 80 milj. euroa.
- Tämä järjestely on kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraali, sillä vuonna 2020 maksettava korvaus sekä maksujärjestelyjen piiriin kuuluvien verojen viivästyskorot vähennetään kuntien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2021.
- Maksujärjestelyjen ja verotulojen viivästymisen määrää seurataan ja tarkistetaan syksyllä 2020.